

woensdag

09.11.2011

20.00 Concertzaal

19.15 Inleiding door Gloria

Carlier

Borrowed Light

Tero Saarinen Company & The Boston Camerata

CONCERTGEBOUW BRUGGE

Biografieën

De danser en choreograaf Tero Saarinen begon zijn carrière in 1985 bij het Finse Nationale Ballet. Drie jaar later werd ook zijn solocarrière sterk gestimuleerd toen hij de eerste prijs hedendaagse dans won op het Concours International de Danse de Paris. Nadien verliet hij het Finse Nationale Ballet om nieuwe invloeden in de hedendaagse dans in West-Europa en Japan te bestuderen, en in 1996 stichtte hij zijn eigen dansgroep, de Tero Saarinen Company. Tot nu toe maakte hij zo'n 30 creaties die allemaal totaalervaringen zijn: een combinatie van een unieke choreografie, sterke vertolkingen, opvallende visuele aspecten en vaak livemuziek. De Tero Saarinen company is vandaag een van de belangrijkste Noord-Europese dansgezelschappen en was in bijna 40 landen te zien. De compagnie zette een internationaal opleidingsprogramma op poten. Saarinen maakte ook creaties voor andere prominente dansgezelschappen zoals het Nederlands Dans Theater, de Batsheva Dance Company, het Ballet van de Opéra de Lyon en het Finse Nationale Ballet. www.terosaarinen.com

Sinds 2002 werkt de Tero Saarinen Company samen met The Boston Camerata, een van de belangrijkste Amerikaanse ensembles voor oude muziek. Sinds de oprichting in 1954 biedt The Boston Camerata historisch geïnformeerde uitvoeringen van muziek van de middeleeuwen tot de barokperiode, geholpen door een diepgaande studie van het materiaal. Het ensemble laat zich graag verrijken door interculturele contacten. Zo werkte het in 2010 samen met het Turkse orkest Dünya. Het afgelopen jaar was het ensemble te gast in Reims met een programma vol middeleeuwse muziek, ter ere van de 800e verjaardag van de kathedraal van Reims. Sopraan Anne Azéma is sinds 2008 de artistieke leider van het ensemble. www.bostoncamerata.org

Joel Cohen is al sinds 1968 verbonden aan The Boston Camerata en bouwde doorheen de jaren een stevige reputatie op als dirigent en interpreet van muziek uit de middeleeuwen en de renaissance. Hij studeerde eerst compositie aan de universiteit van Harvard en volgde nadien twee jaar les in Parijs bij Nadia Boulanger. Via seminars en internationale workshops, onder meer aan de Schola Cantorum Basiliensis, deelde hij zijn kennis met de wereld. Cohens carrière werd al uitvoerig bekroond met verschillende prijzen, waaronder de titel van *Officier de L'Ordre des Arts et des Lettres* door het Franse ministerie van cultuur.

Mikki Kunttu is een van de meest gevraagde lichtdesigners in Europa. Hij werkt al samen met Tero Saarinen sinds de oprichting van de Tero Saarinen Company, waarbij hij instaat voor het licht en de visualisering van alle producties. Daarnaast droeg hij ook bij aan producties van de nationale balletgroeperingen van Finland, Noorwegen, Denemarken en Boston, en van prominente artiesten uit Finland en daarbuiten, waaronder Sidi Larbi Cherkaoui. Onlangs verzorgde Kunttu het lichtdesign voor de opening van het nieuwe operahuis in Oslo.

Sinds het begin van de jaren 90 heeft Erika Turunen kostuums ontworpen voor een groot aantal aan theater-, ballet- en operaproducties. Ze was hoofd van het kostuumdepartement van de Finse Nationale Opera van 1995 tot 2009. Daar ontwierp ze kostuums voor grootschalige producties als *Sleeping Beauty* en *Il Viaggio a Reims*. Daarnaast trok ze de internationale aandacht dankzij haar verwezenlijkingen op het gebied van de hedendaagse dans. In 2010 stichtte ze haar eigen designstudio, *Ateljee Hurma*. Turunen ontwerpt al zo'n 10 jaar de kostuums voor Tero Saarinen's producties.

Uitvoerders en programma

Tero Saarinen: choreografie, artistieke leiding
Joel Cohen: muziekkuitgave, arrangement van de originele Shakerliederen
Joel Cohen en Anne Azéma: muzikale leiding
Mikki Kunttu: decor- en lichtontwerp
Erika Turunen: kostuums
Heikki Iso-Ahola: geluidsontwerp
Iiris Autio: zakelijke leiding

Tero Saarinen Company:
Ninu Lindfors, Natasha Lommi, Sini Länsivuori, Maria Nurmela, Henrikki Heikkilä, Carl Knif, Pekka Louhio en Heikki Vienola: dans

The Boston Camerata:
Anne Azéma, Margaret Frazier, Jane Sheldon: sopraan
Carolann Buff: mezzosopraan
Timothy Leigh Evans, Daniel Hershey: tenor
Donald Wilkinson: bariton

Eero Auvinen: productiemanager
Henrikki Heikkilä, Satu Halttunen: repetitoren
Marco Melchior: geluid
Juho Itkonen: podiumtechniek
Marja Ollikainen, Maiju Lempinen: tourmanagement
Terhi Mikkonen: communicatie

productie: Tero Saarinen Company (Helsinki) in samenwerking met Octobre en Normandie, Dansens Hus (Stockholm), Festival Civitanova Danza (Italië), Le Volcan – Scène Nationale du Havre, Teatri di Civitanova (Italië) en Atelier 231 – Pôle régional des Arts de la rue (Frankrijk) en Kuopio Dance Festival (Kuopio, Finland)

met de steun van Culture 2000 programma van de Europese Unie, Ministerie van Onderwijs (Finland), National Council for Dance in Finland & Florence Gould Foundation

Shakerliederen

In Yonder Valley
Solemn Song
Clamanda & March
Mother Ann's Comforting Promise
Holy Order Song
(Unnamed dance tune)
Repentance
I Have a Soul to be Saved or Lost
Fall on the Rock
Voice of the Angels of Mercy
Virgins Clothed in a Clean White Garment
Verdant Grove
Simple Gifts
Turning Shuffle Tune
O ho, the Pretty Chain
The Great Wheel
Mother's Warning
Mother Ann's Song
Encouragement
O Will You Sing Another Song
Holy Mother's Protecting Chain

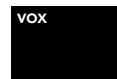
met dank aan de Shaker Community van Sabbathday Lake, Maine voor het gebruik van de ongepubliceerde manuscripten van hun liederen
transcriptie van de Shakerliederen door Anne Azéma, Joel Cohen en Donald Patterson

Deze voorstelling maakt deel uit van ARCTIC ACCENTS – sounds of Finland 2011.
Met de steun van de ambassade van Finland, Brussel.

In samenwerking met Cultuurcentrum Brugge

Uw applaus krijgt kleur dankzij de bloemen van Bloemblad.

Borrowed Light – hoe het begon

Choreograaf Tero Saarinen raakte geïntrigeerd door de Shakers toen hij eind jaren 1980 voor het eerst een documentaire zag over een choreografie van Doris Humphrey die geïnspireerd was op de Shakers. De sterke gemeenschapswaarden en de opvallend mooie, functionele esthetiek van deze radicale religieuze beweging uit de 18e en 19e eeuw maakte een enorme indruk op Saarinen. In de jaren die volgden bleef hij de architectuur, het design en de ideeën verder bestuderen.

Jaren later ontdekte Saarinen het album *Simple Gifts* van The Boston Camerata. De manische herhaling van de muziek raakte hem diep, en een idee voor een nieuw stuk begon te rijpen in zijn hoofd. In 2002 nam hij contact op met Joel Cohen, de toenmalige artistiek leider van The Boston Camerata, om over een mogelijke samenwerking te praten.

Het creatieve proces en de samenwerking met The Boston Camerata begon met Cohen die melodieën neuriëde voor Saarinen. Twintig Shakernummers werden gekozen uit een archief van honderden nummers, waarvan sommigen nooit eerder waren gepubliceerd. Saarinen en Cohen ontmoetten elkaar verschillende keren in Europa en de VS, en ze reisden ook naar de Shakergemeenschap Sabbathday Lake in Maine, waar ze kennis maakten met de enige vier overgebleven Shakers.

Na achttien maanden van hard werken voor Saarinen en zijn medewerkers was de choreografie en de visuele vorm van *Borrowed Light* voltooid. De naam van het stuk werd ontleend aan een architecturale praktijk die gebruikelijk was bij de Shakers: ook in binnenruimtes bouwden ze ramen, om zo het daglicht en de productiviteit te optimaliseren. Saarinen en zijn vertrouwde

medewerkers – licht- en setontwerper Mikki Kunttu en kostuumontwerpster Erika Turunen – benaderden licht als een religieuze metafoer. De visuele uistraling van het stuk is geworteld in de esthetiek van soberheid en de beklemtoning van tegengestelden. Voor de kostuums werd zwaar vilt gecombineerd met luchtige, doorzichtige stoffen. Het lichtontwerp benadrukt de tegengestelde werelden van mystieke schaduwen en doordringend helder licht.

Hoewel het volledige productieteam pas een week voor de première voor het eerst op één plaats aanwezig was, vloeide het werk van de beide ensembles, dankzij de vrij lange oefenperiode en de toewijding van alle betrokken artiesten, naadloos samen tot één voorstelling.

Ondanks de sterke invloed van de Shakers behandelt *Borrowed Light* het thema van het communitarisme meer algemeen: 'Mijn belangrijkste inspiratiebron waren de Shakers, en uiteindelijk heb ik alleen originele Shakermuziek gebruikt, maar mijn werk gaat niet alleen over het Shakerisme. Het gaat over het gemeenschapsleven en over toewijding. Voor mij is totale toewijding in zijn pure essentie overal hetzelfde – of het nu gaat over religieuze, artistieke of politieke toewijding.'

Sinds de première in 2004 tijdens Octobre en Normandie, is *Borrowed Light* al in grote cultuurhuizen te zien geweest in elf landen in Europa, Noord-Amerika en Oceanië.

Over de muziektraditie van de Shakers

Shakermuziek bereikt op een eenvoudige manier een uitzonderlijk niveau van schoonheid en van emotionele intensiteit. De vormen zijn meestal kort en tweeledig, en maken gebruik van het melodische idoom van de typische Engelse volksmuziek. De componisten van deze liederen waren gewone Shakers, die binnen hun gemeenschap aangemoedigd werden om hun spiritualiteit uit te drukken in een lied.

Tijdens de periode waarin de Shakerbeweging het meeste mensen aantrok, werd deze muziek volledig vocaal uitgevoerd, gezongen door een celibataire gemeenschap, niet begeleid en in koor. In zekere zin is dit repertoire van sacrale vocale muziek dan ook het Amerikaanse equivalent van gregoriaanse gezangen. Een belangrijk verschil met deze gezangen is echter de frequente aanwezigheid van energieke dansritmes, waardoor deze liederen nu en dan bijna perfecte media zijn voor het uitdrukken van religieuze gevoelens door middel van beweging.

Er werden vele duizenden liederen uitgeschreven door de Shakers, maar tot voor kort waren er slechts een handvol bekend buiten de gemeenschap. Een groot deel van de muziek in *Borrowed Light* werd, met de toestemming van de laatste overlevende Shakers, getranscribeerd van originele manuscripten en is tot nu toe nog steeds ongepubliceerd. En in twee gevallen – *Repentance* en *Verdant Grove* – vermoeden we dat *Borrowed Light* de eerste uitvoering van deze liederen ooit buiten de gemeenschap is, en de eerste uitvoering ervan sinds 150 jaar.

Joel Cohen

The Shakers – The United Society of Believers

De Shakers (oorspronkelijk 'The Shaking Quakers' genoemd) zijn een religieuze gemeenschap die zich in de 18e eeuw afsplitste van een Quaker-gemeenschap in Manchester, Engeland. De leden werden als radicalen beschouwd vanwege hun nauwe contact met de geesten van overledenen en het bezielde schudden en dansen tijdens hun erediensten.

Ann Lee (1736-1784), de oprichtster van de Shakers, geloofde dat ze de wedergeboorte van Christus was. Centraal in het geloof van de Shakers staat het idee van God als een dualiteit, zowel mannelijk als vrouwelijk en dus niet als de traditionele christelijke Drievuldigheid. Mannen en vrouwen hadden dezelfde verantwoordelijkheden en bekleedden beiden gezagsposities. Andere centrale ideeën in de Shakertheologie zijn pacifisme, gemeenschap van goederen, afscheiding van de wereld, absoluut celibaat, een eenvoudig dagelijks leven en toegewijde arbeid. 'Hands to work, hearts to God' was een bekend Shakerprincipe.

De allereerste Shakers verhuisden in 1774 onder leiding van Mother Ann Lee naar New York, op zoek naar een plaats waar ze hun religieuze geloofsovertuiging vrij konden uitoefenen. De gemeenschap werd steeds groter. Nochtans was de enige manier om het ledenaantal te laten groeien het opnemen van nieuwe bekeerlingen en het adopteren van wezen omwille van het strikte celibaat van de Shakers. Tegen de jaren 1830 hadden er zich negentien Shakergemeenschappen gevestigd in New York, Massachusetts, Connecticut, New Hampshire, Maine, Ohio, Kentucky en Indiana. Het Shakerisme bereikte zijn hoogtepunt in het midden van de 19e eeuw, toen de gemeenschap bijna 6000 leden telde. Shakergemeenschappen streefden

ernaar een hemel op aarde te creëren door de deugden van eenvoud, puurheid en perfectie toe te passen op hun werk en op zichzelf. Deze principes werden ook benadrukt in de Shakeresthetiek, in architectuur, meubelen en dagelijkse gebruiksvoorwerpen. Deze worden tot op vandaag bewonderd als iconen van functioneel design. De wervelende en trillende erediensten van de vroege Shakers maakten plaats voor meer ordelijke dansen, strikt vastgelegde gebaren en lyrische gezangen.

De Shakers schuwden de moderne technologie niet en kwamen zelf met een aantal innovaties en uitvindingen op de proppen. De Shakers stonden bekend om hun eerlijkheid en werden daardoor succesvolle zakenmensen. Shakermeubilair werd verkocht tot in Europa en Japan. Ook hun landbouwproducten leverden hen een aanzienlijke rijkdom op.

Ondanks hun economische succes verloren de Shakers nooit het contact met hun spiritualiteit, die het hart van hun geloofsbeleving was. Naarmate de industrialisering vorderde, verloor het Shakerisme aan kracht. Steeds minder mensen voelden zich aangetrokken tot de manier van leven van de Shakers. Op het einde van de 19e eeuw begonnen de gemeenschappen stilaan leeg te lopen. Vandaag leven de enige overgebleven Shakers in de gemeenschap van Sabbathday Lake, in Maine.

'Dance is my attempt to understand human nature and its multiple manifestations – friendship, love, and strength of spirit.

Even though I believe in constant change and evolution, at the same time, I also feel a deep respect for tradition and for the past: we can't avoid carrying around our inheritance from our ancestors in our minds and bodies.

With my dance I want to reach the unspoken, the inexplicable, and the unnamed. I believe in dance that touches, in dance that speaks for itself.'

— Tero Saarinen

Parabelo

wo 23.11.11 / 20.00 / Concertzaal
Parabelo & Onqotô / Grupo Corpo
Het Braziliaanse gezelschap Grupo Corpo brengt een spannende mix van virtuoos hedendaags en klassiek ballet en aanstekelijke Braziliaanse ritmes en dansstijlen. Met *Parabelo* en *Onqotô* presenteren ze een avond vol zuiderse invloeden, zwierende heupen en voetengestamp.

Madhavi Mudgal & dansers © Ajay Lal

di 06.12.11 / 20.00 / Concertzaal
Vistaar / Madhavi & Arushi Mudgal
Madhavi Mudgal is de bekendste vertolker van de *Odissi*, een klassieke dans uit India. Op uitdrukkelijke vraag van Akram Khan spelen zowel Madhavi als haar nicht Arushi een centrale rol in dit programma. Vijf muzikanten onder leiding van Madhup Mudgal, zanger en broer van Madhavi, begeleiden de subtiele bewegingen en danstaal van Madhavi, Arushi en vijf andere dansers uit de Academie Gandharva Mahavidyalaya.

In het Concertgebouwcafé kunt u gezellig nagenieten met cultuurliefhebbers en mogelijk ontmoet u er ook de artiesten.

WWW.CONCERTGEBOUW.BE
+32 70 22 33 02 / IN&UIT 7 ZAND 34
BRUGGE

Provincie
West-Vlaanderen

BRUGGE

FLUXYS
FEDERATION OF THEATRE COMPANIES

MUZE
MUSE

Grensoverschrijdend netwerk voor
klassieke en hedendaags
klassieke muziek

DeMorgen
een open geest begint meer

Knack

Klara

COBRA

focus • wtv